

формирования как отдельного направления. Автор статьи рассматривает творчество представителей импрессионизма и их влияние на формирование новых направлений изобразительного искусства мировой культуры.

Ключевые слова: импрессионизм, впечатление, живопись, пленэр, художественный стиль.

Volskaya H. Value of creativity of impressionists in world art

In the article the author offers proanalyzyrovat history zarozhdenyya, formyovanyya, Development and Effect on ympressyonyzma dalneyshee yzobrazytelnoho development of art. Opredelyt Factors kotorye sposobstvovaly zarozhdenyyu ympressyonyzma and his generating as a separately napravlenyya. Author articles rassmatryvaet creativity ympressyonyzma representatives and their Effect on Formation of new napravlenyyu yzobrazytelnoho iskusstva the global culture.

Key words: impressionism, impression, painting, an open-air, art style.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.

УДК 378.016:730

О. В. Вольська

**ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ТА
КЕРІВНИЦТВО НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ У НАВЧАННІ
СКУЛЬПТУРИ**

Самостійна робота студентів під керівництвом викладача є головним чинником у накопиченні знань, умінь та навичок. Обмежена кількість годин, що відведена на вивчення предмета, не завжди дозволяє достатньо глибоко вивчити усі важливі для курсу теми на заняттях. Тож студенти мають самостійно розвивати теоретичне мислення, оволодівати навичками творчої роботи, набувати специфічних знань з форми, пластики, світла, текстури та фактури матеріалу для подальшого творчого проектування скульптурних композицій або скульптурно-архітектурних деталей. Викладач має націлити студентів на самостійне здобування знань та пристосування їх на практиці.

Самостійна робота студентів повинна протікати у формі взаємодії з педагогом: студент отримує безпосередні вказівки, рекомендації викладача про організацію та зміст самостійної діяльності, а викладач виконує функцію управління через облік, контроль і корекцію помилкових дій.

Мета статті – виявити принципи організації самостійної діяльності студентів на предметі скульптура та роль керівника в управлінні та контролі процесом навчання.

Роль самостійної роботи студентів (СРС) в їх пізнавальній діяльності надзвичайно важлива, тому їй не випадково приділяли увагу викладачі вищих навчальних закладів. Мотивом усіх статей і монографій про СРС є виховання свідомого відношення самих студентів до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, прищеплення до них звички до напруженої інтелектуальної праці.

Проблема організації самостійної роботи досліджувалася у сфері педагогіки такими науковцями як Архангельський С., Гарунов М., Голант Є., Молібог А., Німазов Р., Підкасістий П., які розглядали різні аспекти і рівні навчання. Проблему організації самостійної роботи студентів у процесі оволодіння знаннями на теоретичному й методологічному рівнях розглядали Аристова Л., Буряк В., Голант Є., Жарова Л., Козаков В., Коротяєв Б., Лернер І., Нільсон О., Паламарчук В., Савченко О., Усова А., Шамова Т.

Питання розвитку самостійності під час позааудиторної діяльності досліджували такі вчені як Дубасинюк О., Клименко Л., Лозова В., Лубинець М., Онучак Л. Обґрунтування принципів, на основі яких будується самостійна робота студентів, міститься у працях Бабанського Ю., Загвязинського В., Скаткіна М.

Можливі два основних напрями побудови навчального процесу на основі самостійної роботи студентів. По-перше, це збільшення ролі самостійної роботи під час аудиторних занять. Однією з основних задач наукової організації педагогічної праці, на думку А. Молибога, є організація і управління самостійною роботою студентів [4, с. 5].

Термін самостійна учбова робота розглядається в педагогічному словнику як вид учбової діяльності при якому передбачається певний рівень самостійності того, хто навчається в усіх її структурних компонентах — від постановки проблеми до здійснення контролю, самоконтролю та корекції, з переходом від виконання простих видів роботи до складніших що носить пошуковий характер, і як засіб формування пізнавальних здібностей тих, хто навчаються, їх спрямованості на безперервну самоосвіту [2, с. 134].

Самостійну роботу студента можна визначити і як систему індивідуальної та групової учбової діяльності, здійснюваної під опосередкованим керівництвом викладача під час аудиторних, внеаудиторних занять і стимулюючого їх пізнавальну активність таким чином, що розвиває інтелектуальні здібності та потреби в самоосвіті [3, с. 4].

Самостійні заняття зі скульптури націлені на розвиток просторового уявлення, уміння бачити та передавати у скульптурі тривимірність об'єктів дійсності, пластику форм, розвиток творчих здібностей на основі пізнання різних рівнів художнього образу.

Педагогічна цінність КСР полягає в забезпеченні активної пізнавальної діяльності кожного студента, її максимальної індивідуалізації з урахуванням психофізіологічних особливостей і академічної успішності студентів, переслідуючи при цьому мету: максимально сприяти розвитку індивідуальності [1, с. 226].

Як відомо, у ряді учбових планів спеціальностей години на КСР не передбачаються, проте фактично здійснюється кожним викладачем, бо його надзадачею є навчити студентів способам самостійної роботи [1, с. 228].

Досвід вивчення самостійної роботи студентів з предмету скульптура показує, що на початку семестру в перші учбові тижні, унаслідок так званої начитки матеріалу на лекціях, студент майже не задіяний у процесі навчання, у нього відсутні завдання викладача і студент практично не працює самостійно. Отже студенти з першого тижня семестру отримують від викладача учбові завдання на самостійне опрацювання. Завдання є творчими, тому студент має пройти декілька етапів до досягнення кінцевого результату, тобто готового витвору. Розглянемо ці етапи. На першому етапі необхідно обрати для себе образ, який відповідає запропонованій викладачем темі. Другий етап – це створення форескіза. Форескіз виконується у графічному або об'ємному рішенні, потім слідує розробка ескізного проекту скульптури та створення робочої моделі в заданому масштабі, що виготовляється в м'якому матеріалі (пластиліні). Третій етап – це вже створення моделі в м'якому матеріалі, але у величину скульптурного твору. Для цього виготовляється каркас, який прокладають глиною, а потім студент ліпить модель. Так, що процес створення скульптури в об'ємі – це велика праця.

Правильна організація самостійних занять, їх систематичність, доцільне планування робочого часу дозволяє привити студентам вміння та навички в оволодінні, засвоєнні та систематизації накопичення знань у процесі навчання, забезпечити високий рівень успішності в період навчання, привити навички підвищення професійного рівня у продовж усієї трудової діяльності.

Контроль самостійної роботи студента – невіддільний, безумовно необхідний, елемент організації й управління процесом навчання. Перш за все це міжсесійний контроль, призначений для стимулювання самостійної роботи студентів та оцінки ходу учбового процесу.

Різні форми міжсесійного контролю, що розрізнено проводяться викладачами, іноді заважають одна іншій, перенавантажують студентів або, навпаки, в окремі періоди контроль роботи студентів слабшає, не стимулює їх діяльність.

Ці недоліки необхідно усувати через створення єдиної системи контролю на факультеті, для кожного семестру. Система (можна у формі розкладу, графіка) повинна координувати контрольні заходи викладачів і забезпечувати регулярність контролю роботи студентів.

Мета самостійних занять – навчити основам пластичної форми скульптури та моделюванню на базі сприйняття предмету в трьох вимірюваннях: ширина, висота, глибина.

Самостійні завдання переслідує мета виховання просторового бачення предмету й уміння відтворити засобами скульптури нові форми різної композиційної та пластичної складності на прикладі завдань. В ході її досягнення вирішуються завдання навчитися різним прийомам ліплення, знаходити точні пропорції навчитися працювати з матеріалом.

Виділимо принципи організації самостійної діяльності студентів на предметі скульптура: принцип інформаційного обміну, який визначає необхідність співпраці студентів та обміну інформацією не тільки з викладачем, але і з іншими студентами; принцип індивідуалізації навчання, що виявляється в обліку викладачем індивідуальних психологічних особливостей студента; принцип ідентифікації, що обґрунтовує необхідність контролю самостійної роботи студента; принцип регламентації навчання, що відображує необхідність вибору стратегії навчання та планування організації самостійної роботи студента (що включає методичні розробки по самостійній роботі студентів); принцип опори на базові знання та вміння, що передбачає наявність у студента мінімальних навичок роботи з технічними засобами; принцип зовнішнього контролю та самооцінки, що включає обмін інформацією не тільки з викладачем, але і з іншими студентами, учнями по даній дисципліні або курсу; принцип доступності та посильності самостійної роботи; принцип свідомості і активності самостійної навчальної праці.

Ступінь самостійності студентів збільшується по мірі оволодіння знаннями та методами СРС. Студент сам повинен пережити свій процес становлення, бо у вигляді набору знань досвід не передається. Тільки СРС прищеплює смак до самоосвіти [1, с. 230].

Вміла організація СРС та КСР з дотриманням нормативів часу служить хорошій підготовці студентів до самоосвіти, формуванню творчої особистості. Головне, щоб СРС була безперервною, багатогранною, індивідуальною. Студент повинен усвідомити доцільність своєї самостійної роботи, тоді вона стає активною і ефективною [1, с. 232].

У зв'язку з цим навчальний процес усе в більшій мірі приймає характер самостійного навчального труда студентів, який організовує і яким управляє викладач на основі різних методів навчання. У навчальних планах вищих навчальних закладів є тенденція скорочення аудиторної навантаження та збільшення долі самостійної роботи студентів.

Отже, самостійна робота – це та робота, де студент проявляє творчі здібності та розвиває художній смак. Набуває таких якостей як спостережливість, зорова пам'ять, відчуття простору. Відбувається поетапне формування та розвитку у студентів умінь і навичок самостійного виконання завдань. Велику допомогу студентам надають

навчально-методичні рекомендації, які допомагають організувати самостійну роботу, служать керівництвом до вивчення конкретної теми.

Таким чином, у студентському колективі є об'єктивні передумови для підтримки та розвитку професійних мотивів і відповідних їм професійно спрямованих самостійних дій. Причини недостатньої прояви самостійності в навчально-пізнавальній діяльності та не сформованості самостійності, як якості особистості студента, повинні бути проаналізовані, і знайдені шляхи подолання сформованого невідповідності.

У сучасних умовах зусилля викладачів вузу повинні бути спрямовані на пошук найбільш ефективних форм і способів стимулювання СРС студентів.

Саме виявлена самостійність студентів, яка набуває інтелектуального характеру, створює у студента потребу в активності, самостійному оперуванні набутими знаннями на навчальних заняттях. Провідна роль тут належить викладачеві, який організовує, керує і контролює СРС студентів.

Список використаної літератури

- 1. Басова Н. В.** Педагогика и практическая психология : учеб. пособие / Н. В. Басова. — Ростов н/Д: Феникс, 2000. — 416 с.
- 2. Коджаспирова Г. М.** Педагогический словарь : для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. — М. : Издательский центр «Академия», 2001. — 176 с.
- 3. Листенгартен В. С.** Самостоятельная деятельность студентов : пособие для преподавателей вузов / В. С. Листенгартен, С. М. Годник. — Воронеж : Издательство ВГУ, 1996. — 96 с.
- 4. Молибог А. Г.** Вопросы научной организации педагогического труда в высшей школе / А. Г. Молибог. — Минск : Высш. школа, 1975. — 288 с.

Вольська О. В. Організація самостійної діяльності студентів та керівництво навчальним процесом у навчанні скульптури

У статті автор розглядає особливості педагогічного процесу в підготовці до самостійної діяльності студентів в процесі навчання скульптурі. Автор також пропонує виявити принципи самостійної роботи студентів на предмет скульптура і визначити роль керівника в управлінні і контролі процесом навчання.

Ключові слова: самостійна робота, принцип, скульптура, керівник, процес навчання.

Вольская Е. В. Организация самостоятельной деятельности студентов и руководство учебным процессом в обучении скульптуре

В статье автор рассматривает особенности педагогического процесса в подготовке к самостоятельной деятельности студентов в процессе обучения скульптуре. Автор также предлагает выявить

принципы самостоятельной работы студентов на предмете скульптура и определить роль руководителя в управлении и контроле процессом обучения.

Ключевые слова: самостоятельная работа, принцип, скульптура, руководитель, процесс обучения.

Volskaya H. V. Organization of independent work of students and the education process, learning sculpture

In the article author rasmatryvaet Features Pedagogical process in preparation for samostoyatelnoy activities of students in the process of learning sculpture. The author also offers vyuvyt Principles samostoyatelnoy work students on presentation of sculpture and head of opredelyt role in the management and control process of education.

Key words: independents work, principle, sculpture, head, the learning process.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.

УДК 37.013.42-053.2-056.24

О. П. Глоба

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНИХ
МЕДИЧНИХ ГРУП**

В останнє десятиліття рівень здоров'я і фізичної підготовленості студентської молоді значно погіршав. Свідом цьому є те, що майже 90 % абітурієнтів вузів мають відхилення в стані здоров'я. Число дівчат, що мають хронічні захворювання, збільшилося з 43,9% до 75%. До закінчення вищих навчальних закладів залишається менше 5% відносно здорової молоді [5].

Основними причинами цього положення, на думку багатьох дослідників, є дефіцит рухової активності впродовж всього періоду навчання в освітніх установах, зумовлений недосконалістю державних програм з фізичного виховання і недостатнім рівнем культури здорового способу життя всіх суб'єктів освіти [1 – 4].

Ця проблема загострюється для студентів з відхиленнями в стані здоров'я і віднесених до спеціальних медичних груп [3]. За підсумками поглиблених медичних оглядів близько 30% студентів вузів відносяться до спеціальних медичних груп, і число їх щорік збільшується на 3 – 8% [4].